

Un dia en tornar de la lliçó de violoncel vaig trobar el
pare en companyia d'un desconegut. No vaig entrar en l'
col·ludi per a no disturbar-los. Del rebedor estent s'era tot el que
deien. Es mostraven engrescuds i estirats recordant fetes: "dites el
altres temps. No es canvien de repetir: "T'enfredes Prudenci?"
"Prudenci, te'n records)" Fan aviat ho deia el pare com l'altre,
d'una manera que vaig deduir que tots dos deien el mateix nom
de fonts. Parlaben ^{se trobava en un català barceloní amb un fort accent sudcatalà} de ~~la~~ ^{seu} ~~infància~~ ^{infància} ~~tal~~ ^{que} ~~deien~~ ^{deien} ~~en~~ ^{de} ~~debut~~ ^{de} ~~de~~ ^{de}
e'havien viscut plegats. ~~No havien estat simplement com-~~
~~panyes o amics sino germans, si no de sang o racional.~~ Quan
l'altre Prudenci parlava de la seva Paula, deia "la mare", quan
deia la pobra mare volia dir la que e'havia infantat.

Em vaig precipitar a la cuina on la mare estava a trafegant
ssima preparant el dinar. Per què el foraster dinava a casa
i la mare semblava considerar-lo home digne de francs
^{compliments} ~~ajustats~~ (1). La meua germana Helena (2) pelava patates
i cebes, picava alls al morter (3) sempre estirada i feia
fadava espereu ^{formiguetes} (3) Yo vaig deuanar qui era aquell
~~sempre~~ i la mare m'ho va explicar.

- Ves passant el dret per aquesta ^{fila de} ~~patates~~, com va dir assenyalant-me a la

~~una pila~~ El foraster es deia Prudenciu Llac. Maria
passat tota la seva infancia a casa els avis Bertrana.
era fill natural d'una amiga de Paula Conte. El ^{seductor} ~~pare~~
~~com diuen les novelles-~~ havia desaparegut sense deixar rastre;
~~de la ocurrencia~~ ~~com, també, diuen les novelles azer,~~ ^{Blac}
~~la seva víctima,~~ es a dir la mare de Prudenciu, no va voler
~~revel·lar, d'aque nom,~~
~~desobri,~~ ~~de temps despres,~~ ~~el fill tant de fillat,~~ la mare
~~de n' anava d'aquest nom:~~ Paula Conte ~~se'n~~ ^{es} feia càrrec
de l'orfanat. Va viure a casa els avis una vella d'aus. Uns
peradament el pare de Prudenciu Llac es va ~~conèixer en una~~
~~que d'una manera~~ ~~interessa~~ ~~pagava~~ ~~un~~ ~~de~~ ~~diners~~ per a que
el no ~~se~~ ^{embagues} tot de fuit devers una republiquet
~~estad-americanes~~ prometent ~~una vida feliç,~~
~~restit,~~ ~~deia:~~ El no se n'hi va anar ~~...~~
~~no presenciar~~ mai més, ~~que~~ ~~se~~ ~~va~~ ~~de~~ ~~no~~ ~~de~~ ~~mai~~ ~~més~~
~~no~~ ~~va~~ ~~se~~ ~~va~~ ~~de~~ ~~no~~ ~~de~~ ~~mai~~ ~~més~~
~~enriar~~ a ~~aque~~ ~~que~~ ~~li~~ ~~haurien~~ ~~fet,~~ ~~de~~ ~~pauc.~~ ~~els~~ ~~o~~ ~~no~~ ~~van~~ ~~tornar~~ ~~a~~
~~formar~~ ~~a~~ ~~saber~~ ~~ne~~ ~~res.~~ ~~se~~ ~~va~~ ~~de~~ ~~mare.~~ La caia Pau
he se n' havia anet d'aquest nom convenyent que
el seu filllet era mort, que havia naufragat, que
se l'havien cruspit els indies: La pobre dona el plorava

Poc després de l'infantament la mare del meu
 moria. Paula Conte es feia càrrec de l'infant. El noi va
 viure a casa els ~~avis~~ Beirana una colla d'auys. Y gresse
 radament ~~amb~~ ~~la~~ ~~parella~~ li va sortir un protector. Vivia a
 l'òrbita. Enviava diners per a que Prudenti lack s'em-
 barqués tot seguit devers una republiqueta sudamericana
 prometent-li una vida folgada, i un perivindra brillant.

~~El noi se'n va anar i... mai més no ho va saber ^{d'ell}
 Ni una tarxeta postal. La iaia Paula que ellorts encara no ho era de iia - se el plorava
 del ~~ni~~ ~~per~~ ~~la~~ ~~iaia~~ ~~Paula~~ ~~que~~ ~~ellorts~~ ~~encara~~ ~~no~~ ~~ho~~ ~~era~~ ~~de~~ ~~iia~~ - se el plorava
 Ni una postal no ve essiar a la ~~per~~ ~~de~~ ~~front~~ ~~any~~
 Li ~~havia~~ ~~fet~~ ~~de~~ ~~mar~~ ~~a~~ ~~la~~ ~~per~~ ~~ara~~, on ~~evlar~~ ~~la~~, ~~seguia~~
~~encara~~.
 dient ~~mare~~ La iaia Paula se n' havia anat d'aquex
 min' convenent que el ~~vaixell~~ ~~havia~~ ~~fet~~ ~~naupragi~~ ~~o~~
 necessitat, ~~per~~ ~~els~~ ~~indis~~ ~~se~~ ~~l'~~ ~~havian~~ ~~cruspit~~, ~~que~~ ~~havia~~
 que un tantó a ~~passer~~ ~~un~~ ~~indi~~ ~~s'~~ ~~havian~~ ~~cruspit~~ ~~el~~ ~~naupragi~~
 o per en desembarcar una tribu d'indis caribals l'havian ^{alimentat} ~~cruspit~~ ~~el~~ ~~naupragi~~ ^{en} ~~cruspit~~~~

El noi se n'hi va anar i... mai més no es va
 saber res d'ell. Ni una trinta targeta postal no va escriure.
 L'àvia Paula - que llavors encara no ho era d'àvia
 el donava per mort i per ben mort el va tenir tots els
 anys que ella va viure encara. Sempre va supotar que
~~al l'empirat~~ ^{li} havia passat una desgracia. El vaixell podia haver
 naufragat, un tauró o una balena se'l ~~podien~~ ^{podrien} haver
 cruspit, o una tribu d'indis caribals l'haurien aprofi-
 tat per a fer-se un tip de carn humana. Com que era de
 mesura pietosa, havia pregat molt per la seva ànima sense
 sospitar que l'orfanel fu'ella' havia ^{apilalat} ~~recollit~~, ~~viu~~ ^{viu} com un
 príncep en la república sudameri-
 cana. Després d'alguns anys de silenci, la iaia Paula se
 n'havia anat d'aquest món convenuda que el me-
 llorat Peudeni Uleh la esperava en el cel amb els
 braços afectuosament oberts, com escau a un bon fill agrait.

substitit a la bronja i potopit la mare, m'explicava tot això ³
perquè se l'estimava com un fill.
perquè deixava de feinar i donar-nos ordes per a que l'ajudessin
Ara Pudenti Blach era un potentat. Havia format a Catalunya ^{que l'havia vist neixer}

per a que els seus fills coneguessin el país ja era vidu,
segons pròpia confessió, inconsolable. Havia llogat una torre
a Blanes, i s'hi havia instal·lat amb ~~la~~ família i el
servei. Allí ^{havia} fet la coneixença d'una distingida dama
barcelonesa: Donya Carme Kan de Lasanta que estiguera també
a Blanes amb els seus fills. I guina no fou la sorpresa de
Pudenti Blach en descobrir que Pudenti Bertrana era ^{un gran} ~~un gran~~ amic
no menys de la senyora Kan, també escriptora i compo-
sitore. Carme Kan li havia donat l'adreça nostra a Girona
i d'america s'hi havia precipitat delerós, tot de sobte,
d'extremar en els seus braços aquell que li havia fet de germana
una colla d'anys.

~~Però Pudenti Blach no s'havia guair amb la nostra
casa semblava que hi es pega. Era massa elegant, i
mostrava massa satisfet, en cada paraula s'hi notava
la suficiència del ric, del socialment arribat. Ell no~~

Però la nostra casa no s'adeia fins amb l'elegància un
~~no~~ es candorosa, de l'america; vestit de Xantung blanc de capa peus
 Havia penjat a la perxa del rebedor un barret de finíssim panama
~~brillant~~ al dit que enlluernava. Encara que ell volia mostrars
 un dit de la ma hi portava un detall que contrastaven.
~~trav-se~~ senzill i trèmpat en el trac no aconseguia distin
 nuclar la satisfacció d'ésser ric, de menar un tren de
 vida no solament folgat sinó opulent. Es comprenia que
 malgrat la seva bona voluntat, tractant d'aquell
 altre ~~po~~ Prudenci que en lloc de prosperar vivia
 d'una manera tan modesta migrada.

Anava vestit de Xantung blanc de capa peus. Al rebedor en la perxa
 hi havia penjat un barret de finíssim Panama. En un dit de
 la ma hi portava un brillant que enlluernava. Es mostrava
 senzill i trèmpat amb tots nosaltres però la seda del seu vestit,
 la pedra miratitant de la perxa, la finor del seu Panama i el
 seu catall rafallos barretal de nois sudamericans ens mirava
 d'avellir - q amb la calor amical
 que ell desitjava i seu

US ESPRIM II
 Romàniques a Vancouver (Canada) i estarà entre nosaltres.

feia visibles esforços pera assolir.

Prodigava les paraules felicitoses, els somriures
 amables, entava parlar de la seva prosperitat. Ha-
 bava sense estar-hi cap objectiu el dinar prepa-
 rat per la mare. Ella li donava les gràcies amb
 un somriure polidament inuicidol. Havia fet, com sem-
 pre, tot el que havia pogut. ^{per a que el dinar fos bo.} Havia posat voluntat
 i gràcia ^{en el servei.} ~~per comploure a un hoste tan distingit li sem-~~
~~blava impossible.~~ Havia tret de la calaixera ^{totes plairoses d'espiga} ~~la tovallera~~ i
 es tovallons de fil ^{guarnits de reixats amples i complicats i}
 amb inicials brodades al real, ^{Exem d'un blanc lleuger}
 i amant. Aquests detalls en es fues, ^{totes plairoses d'espiga} ~~els homes~~ no paraven
 esment, significaven per a la mare algunes hores de feina ^{per l'epidemia}
 rentar, ^{estendre plegar} ~~plegar~~, ^{plaxar i endreçar} ~~plaxar~~, ^{tota aquella roba de taula} ~~mes a mes~~ ^{de l'extre}
^{que} ~~havia fet un gran esforç~~, en anar a comprar ^{certa}
~~treces~~ cui'nar, treure la veixella de la gran olati ^{la roba} ~~ona~~
~~taula~~ ~~ont~~ el seu marit i els seus ~~quatre~~ ^{fills} sempre amaten
 a servir menjar i beure a l'americà. Per ella amb ^{prova} feines
 menjara

ho feia expès, al contrari Prodigava les paraules ^{afectives}
 els somriures amables, evitava parlar de la seva prosperitat
 i plabava sense estalviar - hi cap adjetiu el dinar de la mare.
 Per a la mare, ^{li donava les espècies amb delicada mercurialitat}
~~vermellets de galles i amb un menut de sassa que~~
~~ne assibava a dissimular, anava i ven, ella a bacca~~

Platava ^{amb poca feines} els cucinals, ^{terrorenca que no fossin prou}
 els cucinals, ^{amples, complicats}
 des, blanquejissims, lleugerament midonats i amb perfum d'aspèrge

3) Els millors, els únics que hi havia a casa i que a la mare
 treia de la calaixera per les grans ocasions. ^{Per aquell hoste}
 hi estirava l'avantfrag ^{casament-llac}
 elegant, ^{però no els veia} però no els veia

havia de fer: rentar, plumar, preparar i embolgar, ^{alguns}
 rossetes, els ^{seus} quatre fills ^{del} matrimoni. Bestiar ^{ell ho va fer}

l'últim que la mare tenia fet un gran esforç en anar a
 comprar, cuinar, treure la vaixela i el pagament de Fada
 dels dies extraor di'naris. Veiem que amb poca feines ^{però}

Estava vermella de galtes i somreia per força, ^{aquell veure}
 que tindrà ^{de} miranyes ^{de} (n'hauria d'anar al club
 sense sopar després d'haver pres un cachet d'antipirina.

El pare escoltava el seu homònim amb un aire uig d'admiració mig de ~~constant~~ pietat. Les seues elatrics es plegaven arribant aquell gent que jo coneixia prou: una iromia. L'americà parlava dels seus negocis, de la seva prosperitat, de la seva vida social allà en aquella republicana iudamericana. El pare cellava. No explicava a l'americà ni la nostra ruina, ni la seva falsa vocació per la pintura ni la seva autèntica vocació per les lletres, ni el seu amor apassionat per la naturalesa ni cap dels seus desesperats esforços per a guanyar la nostra vida.

Au l'americà m'enlluernava un pare i, segons la meua particular opinió, el pare no celebrava prou els ^{seus} plans i de ~~de Prudenti hach en la seva brillant carrera de fill natural~~ d'un pare sant i paradit. Jo el veia com envoltat d'una aureola d'exotisme.

manejada. Pèxo' em feia em feia desitjar que l'ambient
se n'anés ben aviat, que la mare ~~no~~ pogués re-
posar. El pare, revoltava el seu aixe amb un aire
mig d'admiració, mig de llàstima. ^{Els seus llavis tenien aquell plaer} Sense aviridi - se'n
de benivolent, ionia que ^{arrelia moll be.} l'america ^{evocava} ^{massa sovint} ~~la bona vida~~, els xits comer-
cials, la bona vida, el luxe... cases tan allunyades del veure
nostre, ^{i dels gustos de Prudenci Butzano} de la idiosincràcia familiar arrom el dia ^{no esta de}
la nit. A cui l'america m'enlluernava. El veia com ~~un~~
envoltat d'una aureola. No era, és clar, ni la opulència, ni
el luxe ~~el que m'enlluernava~~ ⁿⁱ l'exotisme, El fet que
aquell home hagués travessat el Atlàntic i un bon espai del
Pacífic i conegué una part del continent america i algunes
illes tropicals, el cobrava a una certa alçada pel damunt
de nosaltres que no teníem anet més enllà de fils, de Santa
Coloma de Farners i de l'Espasa.

Després del cafè la conversa continuava entre els dos homes.
Prudenci beach semblava un peu cansat de discursar davant
un interlocutor més, més silenciós. Per que el pare no
sabia dissimular. ^{la mare i Helena desparaven} ^{jaule i preparaven els plats} i l'america començava a ~~participar~~ ^{confartidir-lo}

6
La mare va preguntar a Prudenci: Lluch si es quedaria a sopar i a dormir.

- No, no. va fer ^{ell} vivament l'americà, a moltes de gràcies, i se'n va anar a Blanes aquesta mateixa tarda. [Examina el seu rellotge d'or i es posa dret d'un salt.

- Jo no em resten gaires més que uns minuts a dedicar. ^{up} Però compte amb la visita [vostre] a Blanes. Tu Prudenci, la teva esposa o les neves grans, és que val pena, i hi ha casa per a tots. Us hi esperem.

Quan se'n va haver anat va semblar que respiraven més d'èxit. Però a cui la perspectiva d'anar a Blanes m'alegava.

- Pare, me hi deixaràs anar?

- Si la mare ho vol ... ja fer ell. S'adreça a la seva femella

- i hi Helena?

- Ah ja no!

Helena no tenia altra deuria que viure ben a prop de la mare.

- Per que no hi vas tu? feu la mare adreçant-se
al pare.

- Jo? I ara! Que vols que hi faci a casa d'aquesta
americanitzat? ~~Deu me'n llevi.~~ Per que no hi vas
tu amb els nens.

- Jo? - v. fer la mare tota cròdixida. ~~No line~~ ^{Mi jo ni els}
nens no tenim vedats per alternar amb aquesta gent. I
a tu i a les dues grans que els faria el menjar?

Aquell dia no es va decidir res però, com que jo sem-
pre tenia ganes de viatjar, de moure'm de veure cotes nous
~~i de casa d'aquella~~ ^{per tot on la mare i el pare van} ~~vam~~
vam decidir que si l'americà insistia hi aniria jo
a Blanes.

L'americà no blament va insistir ^{per lletra,} ^{parante'} ^{que} ~~vam~~
insistir, ^{guèlment per lletra} Tony - Carre Kan de Letarte, i poc temps
després prouem lloc em veien a cercar.

Durant el viatge em va tractar amb un excés de 8
compliments i pentilesey els quals jo no estava averse-
da. Aquests detalls m'afalagaven molt no sense
procurar-me una certa inquietud - sempre
me n'ha produït d'inquietud l'excessiva ama-
bilitat d'una persona.

Prudenc Blach criat al costat del pare per l'àvia Paula,
amb una simplicitat i naturalitat ben gompordanesej
'casolanes, s'havia refinat feli. ocp - C on el medi
social americà on havia viscut després - Si la humil i
assenyada àvia l'hagués vist com jo el veia, hauria cregut que
s'omniava. Pel camí Prudenc Blach em deia que la seva difunta esposa
era alemanya, i d'una beutat mai vista - En dir-ho, els seus ulls s'
humitejaven - la seva filla Fran deonor era el retrat pastat de
la seva mare.
- ja la veuen. Aurora

Sovint jo no el comprenia. Li havia de fer repetir
la frase sencera. Això em llevava el foig del vísper
perquè ell es creia obligat a parlar sempre, per
educació!

Als tres fills de Prudenci Llech em van rebre amb
molta gentilesa "Papaito nos havia hablado tanto de vos.
Amb gran feines ~~to~~ acabem de topa' quan arribarem".
els fills de Carre Karr, tres: un noi i dues noies, també.

Són sis personatges ben interessants alhora que inquietants
per a mi. Sis alhora: tan diferents de la província
que jo encara era!

A primera vista ja em feien rotar el cap. ~~Tan~~ ~~els~~ ~~veritat~~
~~tant~~ perfumats, tan desinvoltes! - Sobretot els barcelonins.
Els americans eren més lents, més ensopegats però
tenien l'aventatge d'ésser a casa, al costat del papa
de la institutriu - com en deien aleshores - voltats de
comoditats i de luxe. [De moment jo no sabia per qui deuant,

me pels Llech o pels Lasarte, pels nois o per les noies. D'antuvi Els Tres Lasarte formaven un bloc i els tres Llech un altre ~~block~~. D'antuvi jo no distingia més que les diferències entre els catalans i els sudamericans. Aquestes diferències eren ben vidents. Els Lasarte em parlaven en català; els Llech em castellà. Els Lasarte semblaven àrids de ~~polser~~ ^{l'opinió d'} ~~aquella~~ ^{sobre tot de subjectes artístics i intel·lectuals} noiet, pirromine jelle del gran avi de la seva mare. Els Llech se m'adecaven amb més polidesa que interès. Però tots eis formaven un conjunt ^{ensamblat} atractiu i esperèdor.

• Els Llech ~~venien d'un altre continent~~. Havien precipitet un motu in form apen a fer reverències, a dir "gràcies" per un motu, a usar amb propietat el garrinet i la forquilla, a moure-se sense fer soroll, a somriure cada cop que elgu' es adreçava la paraula, a usar molts i molts diminutius: papaito amiquita queridín

Els Lasarte precedien d'un camp intel·lectual barceloní, precipitaven els mateu, els Vidal, els Pi Sunyer, els Appelles, ^{Ustres,} els Montoliu, els Via... ^{la meya, Montuori, la Bonnettais, ...} de mare sic erudite. ^{compositors} de música. Havien publicat cançons amb el pseudònim Esquerdot i un o dos llibres de contes. ~~Per a tot això va com un allau~~

El que em molestava - i em va anar moledtant més i més a mesura que els dies s'escolaven - era l'aire de superioritat que gastaven amb mi. Sens dubte els tres Lasarte es sentien també superiors als llach quant a la cultura general, però els llach, evidentment, els superaven ^{a ella} en ~~riquesa~~ fortuna. Els diners són escandalosos i els llach en tenien molts, da pobresa també és escandalosa i a casa n'erem molt de pobres. El contrast entre ells i jo - tant els llach com els Lasarte - era massa evident.

Aquell primer vespre a casa l'avi del pare va constituir un turment per a la meua imaginació. No podie dir-me pensant en la descoberta d'aquell món oposat al meu que jo m'imaginava tan útil a mi, a la meua família, als meus avis, a la meua ciutat provinciana, a tot el que jo estimava i amava.

Tan gran va ésser la topada ^{moral} entre aquell món representat pels llach i pels Lasarte i el meu món íntim i sagrat, que aquest dels nostres sentiments em va privar de fugir dels atractius de planes: platges, calanques, pinedes, tan indiscutiblement formoses. Era com si la visió grandiosa del Mediterrani, l'aigua neta: Trans-

parent de les cales, la ^{la subtilitat de l'aire marí} finor de la s'obra, l'ombra i la / 2
flaire dels pins, estessin emmetzinats per la presència
d'aquell element humà; els llach, els Lascaux, les institucions
- llavors se'n deia així - l'alemany, la francesa; el català
sudamericanyitzat dels anys, el català barrejoritzat dels
altres. El mar, aquell mateix mar que Carolina havia devorant-
zot en la meua imaginació infantil, era allí, prop meu, amb
totes les seves formes, colors i veus (flaues) però jo no el veia ni el sentia
ni el flairava. Hauria calgut - Oh misèria! - que jo
m'hi trobés ~~allà~~, cara a cara, sola.

Jo patia. Sabia que la culpa d'aquest patiment era
únicament meua. No m'hi abandonava, volia lluitar però no
podia - Més tard he descobert que el mateix sentiment de
hostilitat secreta contra la societat intel·lectual i burgesa, ^{existia} ~~que~~
tan ^{hixorita} ~~hixorita~~ i superficial, seria sempre més fort dins meu que el
meu desig de comprendre-ho tot, de contemporanitzar, d'alter-
nar ^{amb l'home} ~~amb l'home~~ llavors a Beanes, prop dels joves llach i de tant
he viscut ^{en mig} ~~en mig~~ de totes menes de classes socials. No m'he
afiliat mai a cap partit socialista, comunista o anarquista -

(encara ine'dites)

15
Va traduir al castellà Eucaristiques de Jacint Verdaguer ^B
de qui era gran amic i admirador. Uns anys abans de la
meua estada a casa d'en Pau Palau. Jacint Verdaguer
hi anava a dinar cada dijous. El Traductor i amic de
Mossèn Cinto era molt més gran que la seva ~~muller~~. El
seu tracte era correctíssim i ple de senyoria.

Josepa de Piquer em va acollir amb una simpatia ^{extraordinària}
em va presentar als altres hostes, tots estrangers, gent educada i de
poques paraules entre els quals tampoc em vaig fer cap amic,
i a la família del seu germà Alexandre de Piquer, pare de
cinc nois i una noia. ~~Una~~ una família extraordinària
lliures, originals, bohèmies. Començant pel célebre pintor
~~de~~ ex-libris i acabant per la fella, Euclia, que representava
la mestressa de casa, cap no reaccionava davant les coses del
món de la manera que jo portava abesada a veure reaccionar.
Cada un d'ells vivia la seva vida original i forassenyada
deixant-se menar pel cor, o per l'instint, mai no he

els Palau, ^{a la senyora Palau,} tia Josefina, com ho feien els Riquer. / 7
La tia Josefina tenia un noi; tres noies, el oncle
Alexandre, cinc nois i una noia. Els dos grans, l'Euclí i Pe-
xandrel i ~~Euclí~~ l'única noia, l'Euclia, van esdevenir tot de
sobte els meus amics. Dels altres tres nois: Eliseo, Grop-M: i ~~Amig~~
en vaig fer meus cabal, però també representaven un cert paper
en el conjunt. Eren com les figures menys destacades d'un
quadre, les que harmonitzen i completen el fons.

conèixer la família Riquer i enamorar-me'n va ~~ser~~ ^{ser} tot
u. ~~Et descobríment de l'existència d'aquesta família~~ ~~sta~~
^{una} mena d'embriaguesa ~~se~~ s'emparà de mi. Eren prop
d'ells, veure'ls i veir-los era el més important de la meua
vida. Fins el punt que les classes de violoncel, solfej,
teoria i harmonia, que de fet, era l'únic objecte que havia
d'interessar-me i ocupar-me, es convertien automàticament
en ~~una~~ ~~cosa~~ ~~secundària~~ ~~activitat~~ ~~secundària~~.

78
No oblidava que havia anat a Barcelona a estudiar, B
que els meus pares ^{en emigrar - m'hi} feren un sacrifici sentimental - econòmic
que jo havia d'agrair i no defraudar. Però els Piquer
eren els primers barcelonins que m'acollien sense reserves,
els primers també ~~p~~ amb els quals jo em sentia compresa,
agermanada. Eren una família d'artistes. Res en ells
no denunciava ni l'egoisme, ni ^{la gassiveria, ni} la vanitat, ni la
exagerada prudència ⁿⁱ l'esperit ^{pràctic,} ~~burges~~ que jo detestava.

Era com si tot d'una aquella ~~paret~~ muralla opressora
limitadora d'horitzons, ^{que s'emprescaixecava ental la societat i ja} ofegadora d'els cordials, s'hagués
ensonat, deixant ^{veure} lloc a un paradís inhospitat, tot
aromatat de perfums i d'harmonies, ~~de tots les oïdes, son~~
~~tes, melodies del món. Cap tan perfecta com~~ De tots els para-
disos del món cap per a mi tan paradisiac com el de
l'amistat, ni cap il·lusió més gran, més pura, més embri-
gadava que aquesta comprensió i comunió entre humans,
que va néixer de sobte entre els Piquer i jo.

de que pot aconseir ~~indefinidament~~ ~~el~~ ~~de~~ ~~la~~ ~~para~~ ~~una~~ ~~llig~~
a ~~cap~~ ~~del~~ ~~lloc~~ - En ^{evocar} parlar de la família Riquer que tant
important paper va representar en la meua ^{viva} vida, jo no

tracto de ~~parlar~~ ~~descriure~~ ~~els~~ com a ~~escriptors~~ ~~unes~~, superiors
perfectes. ^{Nomes} ~~únicament~~ tracto de pintar el que aquesta família

significava per a mi. ^{en aquell moment} ~~no~~ hi vaig lliurar en ^{tempo, en un} ~~cap~~ ~~del~~ ~~meu~~ ~~espe~~
cos i en esperit ^{on vivia} Alexandre de Riquer i els seus
tot. Per a mi Barcelona era el ^{cor} ~~cor~~ de la ^{Frederica} ~~Frederica~~, ^{Vi} ~~la~~

humanitat de la família Riquer. Si jo he pogut ^{una} ~~una~~ ~~petita~~ ~~mica~~ ~~d'~~ ~~esperit~~ ~~pràctic~~ ~~(~~ ~~mai~~ ~~no~~ ~~n'~~ ~~he~~ ~~tingut~~ ~~-)~~ i l'am-
biu d'ordenar una concertista de violoncel, ^{per} ~~per~~ ~~davant~~ ~~de~~ ~~tot~~

^{hauria} ~~he~~ ~~seguit~~ ~~estudiant~~ ~~set~~ ~~o~~ ~~vuit~~ ~~hores~~ ~~d'~~ ~~àries~~ ~~com~~ ~~ha~~ ~~de~~ ~~fer~~,
cal que ^{ho} ~~ho~~ ~~feci~~ ~~un~~ ~~bon~~ ~~est~~ ~~aspirant~~ ~~a~~ ~~concertista~~, ^{Fent-ho així} ~~jo~~ ~~hauria~~ ~~de~~

mostrat tenir més senty. Les primeres el·le i pràctics. Deu, de

seny no m'he tingut mai, i en repen el·le jo ^{no} ~~no~~ ~~sentia~~ ~~cap~~ ~~gran~~
il·lusió d'error ^{jo} ~~jo~~ ~~no~~ ~~havia~~ ~~volgut~~ ~~un~~ ~~mai~~. ~~El~~ ~~que~~ ~~jo~~ ~~hauria~~ ~~volgut~~
^{no} ~~no~~ ~~obrne~~ ~~llista~~ ~~jo~~ ~~no~~ ~~havia~~ ~~est~~ ~~escriptora~~ i ~~per~~ ~~davant~~ ~~de~~ ~~tot~~ ~~no~~

vellut, ^{En} ~~En~~ ~~aquest~~ ~~cas~~ el senty no em serviria de gran cosa ~~perquè~~

Una novel·lista amb seny és una absurditat. un novel·lista ¹⁹
home o dona ^{amb} ~~si~~ seny, prudència, discreció, tolerància i ~~amb~~
sacerdot francès en dèiem casuística, ^{ma esquerra} (podrà escriure no-
vel·les, editar-les, ésser premiat en concursos i fins ^{molts} llegit pel
públic però no serà mai un bon novel·lista. Jo tenia i
tinc, la convicció que el seny i tots els accessoris de tan
preciosa qualitat burgesa, es una rosa per a viure. El mínim
que s'ha de fer amb la vida és viure. ^{si s'ou escripta} ~~després, escriure~~. ~~La~~
amb coneixement de causa. ^{l'avor} Jo en escriure ja no hi pen-
sava puix que el pare no volia dir-ne parlar. Però en
viure si que hi pensava. Com que no tenia seny, en
comptes de fugir de la facultat Riquier per some voler-hi
ni respirar-hi, m'espantava dels meus deures d'estu-
diants, m'hi vaig submergir, tirar de cap, m'hi vaig
com si ^{ells} fossin un mar tropical i jo un d'aquells peixos
tremolats i transparents que morren vivien en aigües
teuperades.

de la casa que ja cantonada amb la Plaça de Le Pictor²¹
la claror que, pels amplíssims finestralys ontrava
al taller venia d'aquesta placeta. Des del taller
es veia molt a prop l'absida de la feu i tot hore es
sentia l'annunciós batallar de les seues campanes

Alguna nit ~~se~~ hom hi feia música amb les llums
de gas ofegades. Grans músicartistes hi havien fet
sonar leurs instruments al clar de lluna. Pau Cebes
gran amic de l'oncle Alexandre hi treure el violoncel
sense acompanyament de piano. Se pu l'arista Robert
hi deixava oír el finíssim tiblar de les cordes de
la seva guitarra

L'estudi d'Alexandre de Ripuer era per a mi, com ^{un} temple. ~~Les~~ Jo hi contemplava en no sé quin moment
mena d'espècie ~~amb~~ un fervor constant, allí les hores
es conformen amb els minuts. Jo les vivia com embau-
rada. La claror suauament presa que projectaven les pe-
dres de la catedral, amarrava l'estudi, els mobles, les ^{pintures} ~~pintures~~
telas a miig pintar, els éssers que, a estones, semblaven irreals
da flaire d'oli de clavell i de tremontina que o'ex-
halava de les teles a miig pintar, contribuïa a aquesta
mena d'embriaguesa les siluetes ^{harmonioses} ~~alades~~ dels Ripuer
s'hi movien en una entesa perfecta, ~~inparables~~, se-
dusors, ~~fantàstiques~~ fantàstiques. com en un ballet; alades, seductores
fantàstiques...

~~Les començava sempre dels cotxes~~

Guilia m'invitava a dinar i em parlava dels seus trífals de mestressa de casa, Guili' em llegia els seus verors i'era deixava llibres que després torniem de comentar plegats, Alexandret somreia i callava tot ell com envoltat d'un

~~hals de misteriositat~~
~~de tant~~ ~~seu~~ malinconi, ~~Alexandret~~ ~~tenia~~ una anima amaratada, de tendreses intimides de dubtes, de nostàlgies doloroses secretes, Guili' tenia una ~~aprox~~ ~~ex~~ ~~pressio~~ ~~na~~ ~~que~~ ~~menysava~~. ~~Havia~~ ~~viscut~~ ~~molts~~ ~~anys~~ ~~a~~ ~~Paris~~ ~~era~~ ~~molts~~ ~~mes~~ ~~gran~~ ~~que~~ ~~jo~~ ~~en~~ ~~seu~~ ~~experiencia~~. ~~tenia~~ ~~una~~ ~~conversa~~ ~~agradable~~ ~~que~~ ~~menysava~~. ~~Havia~~ ~~viscut~~ ~~molts~~ ~~anys~~ ~~a~~ ~~Paris~~ ~~era~~ ~~molts~~ ~~mes~~ ~~gran~~ ~~que~~ ~~jo~~ ~~en~~ ~~seu~~ ~~experiencia~~.
i posseia una experiencia de la vida i dels homes que donava ci de la vida els seus vicis; la refinada cultura artistica i ~~no~~ ~~per~~ ~~a~~ ~~tot~~ ~~el~~ ~~que~~ ~~deia~~. Era molt més gran que jo i a un em feia l'efecte literaria que emanava d'ell sense la més lleu pedanteria que el seu gran interès envers mi era una gràcia sempre suau, modest, indicis com enlluernat per les grans llums del món i alguna espurguit per les tenebres d'aquest mateix món.

Les llibres que em deixava i que jo devorava en comptes d'estudiar el violoncel eran sobretot llibres de filosofia

halo de misteriosa i suau malinconia. Tenia una
ànima secreta amurada de tendreses infinites, de ^{creuets}
subtes, de dolores nostàlgics, d'inconfessables terors

El rostre d'Emili era ^{molt atractiu} ~~apassionat~~: els ulls ametllats ^{de} ~~plens~~
color d'oliva madura, d'expressió intel·ligent, a estones s'ombrava
a estones ^{desencisada} dolenta; el nas regular i els llavis polvorats, semblen
dispostos a somriure. La seva conversa resultava molt agradable
Parlava amb entusiasme però sense passió. La seva cul-
tura, sobretot literària era extensa i sense voler fer-ne gala existia
d'ell en tot moment. Havia viscut alguns anys a París, posseïa
una experiència de la vida i dels homes que donava més pes i
més profunditat a tot el que deia Era molt més gran que jo
i a un ^{de moment} ~~em~~ ^{plena} l'èpate que ~~la seva~~ ^{ambició} ~~gran interès~~ envers mi era
una mena ^{d'indulgent} ~~de~~ ^{gracia} que em feia m'otorgava. Aquest sentiment
de desaparèixer ben aviat, perquè ^{no podia haver-hi cap dubte}
sobre la ^{afaccio} ~~sinceritat~~ ^{intel·lectual i sentimental} ~~interès~~ (que jo li ^{inspirava} ~~inspirava~~). Em deixava llibre
cu jo devava en comptes d'estudiar el violoncel. ~~Em deixava~~
~~llibres de teòrics i poemes.~~

Ni l'uni ni jo no coneixiem la llengua alemanya però
ens interessarem molt pels pensadors, poètes i dramaturgs d'
aquell país: ^{els que llegiem en francès,} de Schopenhauer: "Le libre arbitre" "Le fonde-
ment de la morale" "la métaphysique de l'amour"; ~~de~~ de Nietz-
sche: "Ainsi parlait Zarathoustra", "l'immoraliste". Wagnerians convenses
d'obra "Nietzsche contra Wagner" ems opassionava. També llegiem
Percygon que jo trobava més clar i comprensible que els altres.
De Wolfgang Goete llegiem "Werther", i "Wilhelm Meister" amb
un gran interès i amb força comentaris. De Frédéric Schi-
ller llegiem els seus dramas "Don Carlos" i "Guillaume Tell".

Gràcies a Eudici, a la seva passió de lectura que m'havia
encomanat, vaig començar a llegir Shakespeare, naturalment
en traduccions per què llavors no podia encara llegir en
anglès. i meravelloses poemes d'Henri Heine traduïts al
català per no recordar més, potser Joaquim Pons. †

En aquella època ^{hom} podia comprar ~~se~~ per menys d'una peseta

A l'estudi de l'Alexandre de Riquer. També hi havia piano, Alfolt d'aquest piano ~~se~~ improvisàvem petits concerts. Ens dedicàvem especialment al cant: Schubert i Humann even els nostres preferits. ^{D'aquest darrer} Solíem cantar la "Vida amorosa d'una dona" en traducció ^{catalana} de Joaquim Pena. Ens hi entusiasmarvem d'allò més.

~~També anàvem a visitar museus; a fer alguna excursió~~
~~meta per les foranes de Barcelona. Aquest darrer cop~~
~~el practicàvem els dos nois grans Riquer, un amic d'~~
~~ells que em pensava es deia Duran, i jo. A vegades aga-~~
~~farom el tren de Sarrià; ens enfilerem a Vallvidrera.~~
~~següem la carena fins el Tibidabo - aquest munt-~~
~~ens passava penètils - altres cops ens limitem a recon-~~
~~lar Sant Genesí o la Bonanova en aquella època barri residencial,~~
~~coberts de jardins; amb alguna casa senyorial amb una~~

26

~~silenci~~, ~~sentors~~ campestres.

Sovint, aquests tres homes i jo ens reuníem en el despatx de Dn Pere Palau Snguez de Gujano. Discutíem sobre l'amor, sobre qüestions socials, sobre música i literatura, en tots llurs aspectes i formes.

Aquesta mena de vida, jo la feia present. hi el cor i la intel·ligència, que la vida és dir poel. Recordo que la debrava.

A un moment determinat adhue si' cap del quatre ens n'adonarem, vivíem tan units com si h'hi guessim una ànima comuna, una ànima que vibrava a l'unison en el millor moments de la nostra vida encara que s'adesiara cada una d'aquestes vides llisques una estona per altres vides separada de les altres tres, sola o acompanyada d'algu alié al grup.

Però aquesta entesa meravellosa no podia durar.
Era massa ^{ideal} ~~bonica~~, ~~bonica~~ ^{tremadix} i ^{Eva} ~~delicada~~ com un
objecte preciós excessivament delicat. (A un determinat moment
quan ja hi havia uns mesos que ^{els quatre anys} ~~tenien~~ a ^{vidament} ~~en~~
aquest beire ^{embriagant-nos-hi} ~~sublim~~ els tres homes, ^{cada un pel seu cantó} ~~viaven~~ un moment ^{cerca} ~~pro-~~
prio per a restar ~~tot~~ amb mi. ^{sense testimonis} i per me
claració d'amor. Vaig creure'ls tots tres amb igual ^{impiança} ~~simplicitat~~, es-
perit i bona fe, alhora que comprenia amb molta de tristesa
que aquella felicitat tan ben compartida ^{entre els} ~~per~~ ^{els} ~~fratres~~ ^{restava} ~~per~~
~~perduda~~, irremissiblement ^{mençassada} ~~condemnat~~ ^{per sempre} ~~condemnat~~. ^{per sempre}
La meua ^{estimació} ~~consciència~~ es trobava equitativament repartida entre
els tres ^{anys} ~~per~~ dels tres, ^{indiscutiblement} ~~pausament~~ jo preferia l'equilibri. De mo-
ment jo no sabia si aquell sentiment més viu i més dolc, més
turbador,
mereixia el nom d'amor tal i com jo concebia l'amor a través

de les lectures de poemes, novel·listes, dramaturgs ro-²⁸
màntics - entre ells, Déu me valgui; Bernardin de
Saint-Pierre, Benjamin Constant, Schiller, Chateaubriand
i Gustav Bequm... La meua experiència perso-
nal sobre l'amor era crecava nulla. A partir
dels deu o dotze anys sovint em semblava estar en
morada. Però al cap de pue temps m'edonava que
aquell sentiment - potser més perfecte, potser més feble
que l'amor, no podia ésser qualificat d'amor
tal i com l'entenen els experts. Era un sentiment
deleissim ^{fet d'admiració i simpatia} que em pertumava l'esperit sense arribar a
emmetzinar-me'l. No col·laborava ni afavoria les lleis
naturals que volen que l'amor s'associe a l'instint
procreador. Era un sentiment d'indivisible cas-
tedat del qual les sensacions sexuals restaven
excloues. Potser els francesos han trobat amb el
(Qualificatiu

50
Parmentier? ~~Les d'ells~~ ~~tercia~~ ~~gauria~~ ~~d'una~~ ~~política~~ ^{no}
~~independent~~ fols tres estaven enamorats de deu i jo de tots
tres. Perquè no podiem continuar en aquesta dolça entesa fins
l'arribada de l'estiu quan jo me n'hauria tornat a Si-
orra, amb el vidre sota el braç, i les voltes dins la
maleta? Havia sorgit el drama. La felicitat s'allunyava
de nosaltres com avorregada per un vent de ~~folia~~ ^{folia}. Grop

Jo havia de decidir a qui preferia dels tres i tot el que a-
quiesc ~~de~~ a aquesta ~~decisió~~ ^{decisió} seria la conseqüència o les con-
seqüències de les meves paraules. Si jo traqués estat una noia
hàbil, coqueta, amb esperit pràctic o simplement prudent,
hauria respost amb vaguetats, amb evasives i
potser la quadruple entesa s'hauria mantingut encara
però jo no era res d'això ~~mentat~~ i vaig declarar que estava
enamorada de l'Emili. La meua declaració ^{solemnement} feta ^{davant}
de l'assemblea reunida (assemblea), ~~sembl~~ va ^{enunciar} ~~enunciar~~ les primeres

31
guspires
expiranes del drama. L'Alexandre i en Josep es
van retirar dient que a partir d'aquella hora ells hi sobreviuen
un cop Euclí: i jo sols ell em va declarar que estava
mig promés amb una noia molt distingida, fella d'
una família benestant detall que fins un cert punt enllepa-
ria el pare i la germana. ~~Tambe em va declarar que així que~~
~~em va conèixer va sentir que jo i únicament jo podia fer-lo feliç,~~
~~m'estimava infinitament jo era el primer gran amor de la~~
~~seva vida: ^{euclí} ell tenia dret al títol de compte i aquest de-~~
Tall sembla que també enlleparia la família de la ~~noia~~
seva mig-promesa. Es veu que les dues famílies, la d'ell i
la d'ella es plaien en maridar-los. També em va decla-
rar que així que em va conèixer i tractar, va sentir que jo i ^{única-}
ment jo podia fer-lo feliç. M'estimava infinitament. Jo era
el primer amor de la seva vida. ~~Com que~~ A en em semblava
que ell també ho era per a mi. ~~Y li ho vaig confessar.~~
~~extans després d'aquest contratemps cronològic. Jo tenia~~

32
Jo, deu ell, havia
(d'haver vingut a Barcelona un any abans, anat
a viure a casa la tia Josefina llavors tot hauria estat
fàcil, simple, planer... Ell no s'hauria uig compromís
amb aquella bona noia. Ens hauríem maridat harmoni-
ment les nostres vides per sempre.

Jo l'escollí amb goig. El seu uig prometatge no
em feia cap basarda. Jo no havia somniat en maridar-
me amb ell. No sé perquè l'amor, tal i com jo el sentia
no tenia una relació directa i immediata amb el
matrimoni. Haver trobat un ésser com Eucali: tan aïme d'
ésser amant i ara haver despertat en ell idèntic sentiment,
~~em~~ apareixia com la cosa més meravellosa del món.
Amar i ésser amant constituïa una embriaguesa ^{deliciosa} constant,
un meravellament constant, un fet tan gran i prodigiós
que el detall de la cuita promesa no podia ~~enmascarar-lo~~ ^{enmascarar-lo}.

Pel sol fet d'existir, d'ésser. Tal com ara, de sentir com
sentia Eucali completament harmonitzava perfectament amb

la formosor del món, la completava. Abans de 25
conèixer Eucili, jo ja ~~opinava~~ sentia que el món era meravellós,
Llavors que assaboríem plegats alguns aspectes d'aquesta perfecció el meu entusiasme creixia. La naturalesa, els llibres, la música, ^{fruits a través de} la comunicació dels nostres esperits prenién noves i més refinades formes.

Confesso que del veig prometetepe d'Eucili no en vaig fer gaire cabal. Va ésser un nou i profund error meu que no vaig trigar a comprendre. El que per a mi, embriagada en amb el meu amor era considerat com un detall sense massa importància per la família d'Eucil va ésser un fet important. Tot d'una aquella noia provincial original i divertida es convertí en un desordre de plans de dues famílies: Eucili i jo ens vam trobar isolats, el seu pare i la seva germana ja no m'esguardaven amb la mateixa ~~simplicitat~~ complacència. Jo en notar-ho vaig deixar d'anar a l'estudi d'heraldica & Riquier.

Josep Durà i l'Alexandret van suprimir les seves visites ⁵⁴
~~van fer fredissos~~
~~cas de la tia Josefina~~. L'única que no va canviar d'ac-
titud va ser la tia Josefina ^{amb ella} i ~~ets seus~~ fills. En aquella casa
ningú no va prendre obertament el partit de la unió promesa
i per consegüent ningú no va mostrar-se hostil a un; un
foll ni distant amb un. La tia Josefina se'ns veia éssent tan
afectuosa com sempre i extraordinàriament imparcial i
 comprensiva. Encara jo ens refugiàvem al departx de
Don Pere Palau González de Guifarns per a conversar tran-
quillament de les nostres coses. Era una mena de
festej amarat de vaguedats, de projectes folls, de de-
sesperades renúncies. Algun matí ens trobaren en
una església. Sorhiem plegats. Ell ~~me~~ hi havia portat pre-
sentat amb una flor, un llibre, un poema per haver
escrit per a mi. Cominàvem voràcia enllà (com en somnis)
l'un al costat d'altre sense tocar-nos.

d'escapar-nos, de fugir. Era la tercera vegada en la ^{3a} ~~vegada~~ ^{vegades}
meva vida que jo ^{jo pensava en} ~~testava la idea de~~ fugir, les altres dues ^{ve} ~~ve~~,
ara, amb ~~on~~ ~~compagnia~~ de l'Euili. Ell estava convenent que ~~amb~~ ^{on}
~~compagnia~~ de ~~qualsevol~~ altra dona, ~~que~~ ~~intents~~ ~~afectava~~ ~~seu~~ ~~cor~~
se sentia còmplice i ~~conscient~~ ~~afecte~~
~~desgraciat~~. A mi ~~estava~~ ~~afectat~~ ~~afectat~~. Jo tenia ^{la} ~~la~~

~~menys~~ ~~deu~~ ~~anys~~ ~~menys~~ que ell. Ell havia viscut a París
si havia ~~relacionat~~ ~~tenia~~ ~~deu~~ ~~anys~~ ~~mes~~ que jo. Coneixia la
vida en ~~totes~~ ~~les~~ ~~seves~~ ~~formes~~. Me'n parlava com se'n parla
El que em ~~deia~~ ~~tenia~~ ~~el~~ ~~to~~ i la força de les coses au-
~~antigues~~, ^{a un anys} ~~mai~~ cap home ^{no} m'havia parlat com ell i jo
no havia sentit ~~per~~ cap home, l'afecte, la tendresa
l'embriaguesa amorosa que l'Euili m'inspirava.
Ja que no es podia ~~honestament~~ ^{desempelegar} ~~desfer~~ d'aquella unitat
promesa que ^{també} ~~era~~ una noia decent i ^{també} ~~estava~~ ~~tant~~ ~~afectat~~
enamorado de l'Euili, no em restava cap altra so-
lució que la fugida.
Famós a l'estudi del març de la Tia Grotina

Què i jo ^{la} planejarem la gran escapada. De tots els ~~països~~
països del món el qui ens semblava més propici a
guanyar nos hi la vida ^{i a viure-hi tranquils} ~~era~~ Austràlia. És clar que
Austràlia no estava darrera la porta, com ^{ara} ~~l'Indonèsia~~
o Perpinyà, un cop que hi ^{seriem} ~~forem~~ no calia començar a
formar-ne. Y també teníem l'avantatge que no ens hi
vindrien a cercar. Ni el ~~seu~~ pare ^{de l'Europa} ni els meus, ni la meua
promesa, per desdida que fos, no ens vindrien ^{traversarien de llarg l'oceà} ~~a cercar~~
Austràlia. L'Atlèntic i el Pacífic ^{no vindrien} ~~per a venir~~ a disputar-
nos la felicitat ^{fins aquell} ~~en un nau~~ relativament al fons ^{de tot} del continent aus-
tralià. El nostre projecte era comprar algunes ovelles i ~~per~~
en faríem ^{nos} ~~pastors~~ robadans. De moment no sabem ^m d'on treure els
diners ~~per a dur a cap el projecte~~ ^{al mateix i per a la compra de l'ovellada.} ~~per a~~ ~~la compra~~. Què es vendria ~~per~~
o dos jocs de la seva difunta mare, que li en do-
narien una bona picassada. Ens calia una certa quantitat
per arribar a ~~la~~ Marsella on ens embarcariem nunt a

o a Melbourne la travessia
Sidney. Per a que el viatge ens cortis de prava treballarim
per la companyia les empreses maritimes. Jo podria tocar
el piano durant les vetllades, ell faria el cambrer. No els
demandarem cap cosa només que ens mantinguessin ~~demant~~
fins un port d'Austràlia l'arribada a Melbourne
~~de la travessia Marsella a Sidney o Melbourne~~

- No el he pogut pensar tant; tant sis en mar? demanava Guicci
- Sens, responia li
- Un cop allí la vida se'ns presentaria més fàcil. Els

aliments estien molt pocs i si tenim sort amb les ovelles...

La idea de fer s'ovellera ~~al bon prop de l'Euclidi~~
(en aquell país tan llunyà, tan exò-
tic amb l'aspecte d'una naturalesa que ~~observada per l'Euclidi~~
exuberant i esplendorosa ~~on gaudia, m'engrescava.~~
~~resultava abilitat.~~ m'ovellanismes ~~per sup.~~

In aquells moments ja no ~~me recordava~~ de la meua vida
d'escriure novelles. La novella la vivia ja mateixa amb
una gran intensitat. Tampoc ^{no} se m'havia ocorregut

fer de violoncellista a Sidney o a Melbourne
 on, segurament hauria guanyat més di-
 ners que fent d'veller. Aquesta segona
 perspectiva era molt més abel·lidora. Els
 prots, els boscos, les selves, l'estat d'una
 naturalesa majestuosa, espectacular
 el tracte amb uns animals tan
 suaus

→
40 B

com el bestiar de llana, resultava molt més ~~z~~ - 40B
exaltant que passar hores i més hores rascant les cordes
de l'instrument amb l'arqueta, voltada de cares inexpressives,
silencioses i atentes (tant se valia que fossin australians
com europeus, suposava jo)

Però ^{un} àngel guardià de no sé quin escamot d'àngels
guardians (m'estimo més atribuir ~~la~~ a un àngel si és
la mena que sia i no ~~atribuir~~ a una de les Parques
la jugada de tallar el fil que aguantava la nava-
vellosa teranyina dels nostres somnis. Austràlia, ~~el~~
el bestiar de llana les ovelles, ~~el~~ ^{complices dels àngels} l'amor, la feli-
citats tot es va evaporar. Els ~~deus~~ ^{deus} ~~memories de l'amor,~~
els entremaliats i manipuladors, aquells que sempre estant
pensant quins en faran ~~per~~ que turmentis, els pobres,
vulnerables enamorats, havien preparat la gran atza-
gaiada. Només estirant d'un cordell desviaren sagetes,
les feien anar contra direcció, feien qui menys ho esperava

ni a tocar la meleta, ni a entaforar les soltes on la 40
entre la panxa del ~~violoncel~~ l'instrument; la lona que el
cobreix. Quan ho tinc tot endagat, surt un moment,
lento que crida

- Senyora Palau!

Suposo que no saber si li devem alguna cosa. La 2.ª Josefina
pare tan baix que no comprene res del que diuen. El pare
trona cap a mi.

- Lletta?

Faig que xi amb el cap.

- Anem.

m'abraço a la hi Josefina plorant. Ella també plora,
No li faig cap eniànce per l'Eduard. Li faig li ho explicari
tot del i com ha anat.

Cerco de l'edifici recordo que aquella tarda anarem
d'anar amb l'Eduard al Parc de la Ciutadella
sento un nus a la gola; un desig

amb poca feines resistible de plorar.

No es pot despertar més brutalment d'un somni.
A mida que em vaig asserenant penso que algú, potser
la senyora Kan sempre veïlladora de l'honor; la felicitat
de la família o potser algú altre, ^{del mateix takanna i amb igual bona fe} ha cridat al pare contant
li el meu idil·li amb l'Euclis, el seu veig prometotje sang
la noia de casa fora de... etc...

L'Euclis aniria aquella tarda al parc ni esperaria inutilment
prop del monument a la senyora on son de l'ombrella, quan
es faria fora corrent a casa la tia Zupine, aquesta es ho expli-
cava tot un després... que' entendric després?

~~però amb no saig tornar. Lo veure~~ A Euclis mai més
no el saig tornar a veure.
x x x

A Sima vaig passar algun temps sense acobar de capir. ho
~~que~~ Aquel meravellós idili havia estat un somni com ho són totes les
cases meravelloses. Jo no volia despertar d'aquell somni i m'ana-
pera encara als parracs d'aquell somni destruït per la ventada
implacable de la realitat. I els parracs ^{del somni meravellos} ~~esdevinieren encara~~
~~es dividien encara en penjarolles i filagarses.~~ ~~penjarolles i~~
~~filagarses es desferien en filagarses~~
Ja no s'aguantaven enlloc. Estaven en remolins de bufant
dintre meu i entorn meu. Jo ~~ja~~ havia oblidat la meua
carrera de violoncelista i tot el que la música pot que's procurar-
me de ^{profit} ~~profit~~ intel·lectual, sensitiu i pràctic. De moment l'
única que se m'acudia de fer era escriure a l'Escrit. Però els
vells atavismes feudals s'havien desvetllat en el cor de la meua
família. Bertranes i Salazar, sense excepció, havien for-
mat un bloc anti-idili. Em vigilaven, no em deixaven
sortir sola. ~~obrien~~ obrien la meua correspondència. Si era una carta

45

de l'Emili la interceptaven. Semblava talment que jo
heques comés un crim o que l'Emili i jo volguéssim cons-
pirar contra la seguretat de l'Estat. Havien inflat el
assumpte fent-ne una qüestió de vida i de mort.

Van passar força ~~h~~ qui sap els dies sense que jo pogués
enviar unes lletres a l'Emili. A la fi, una amiga em va ajudar
a posar una carta meua a correus amb la seva adreça
per a que l'Emili m'hi escrivís. Llavors començà entre no-
saltres una correspondència abundant frequent i jo ve-
guia amb la gèria de fugir a Austràlia. Ell ^{començava} vaic. la-
^{a vaic. lar} ta. montce ^{pel meu cantó,} la pressió familiar no m'influeïa en res,
i el meu amor, els meus propòsits d'arribar fins i fins de
l'aventura romanesca incommensurable, l'Emili es deixava
guanyar a poc a poc per la pressió de la família. Jo sen-
tia que materialment se m'escapava de les mans, encara
que el seu amor - d'això no podia dubtar-ne, era tan o més

46 ✂
fort que mai. Jo sentia a través de les seves llargues,
tendres i desesperades lletres, que m'estimava, i em volia
com sempre i que res al món sinó la mort podia separar-
lo de mi. Però la voluntat i l'energia li mancaven
per a anar decididament contra el clan familiar. Mentre jo
no esperava sinó la seva decisió per a preparar la
meua fugida i res al món sinó el mateix Emili. no po-
drien per mi ni renunciar, ell s'enfonsava més i més en
un pou profundíssim ^{se les indecisions de les renuncies} (del qual, ~~ten clar~~ ^{cap} s'entendria lle-
gant les seves lletres) no en sortiria sinó mort.

llavors escriví quelcom d'absolutament inesperat. L'es-
deviniment tingué llue en l'interior del meu ésser i ningú,
absolutament ningú ^{no} ho hagué esment. Llegint i rellegint
les cartes de l'Emili vaig comprendre tot de sobte, amb una
claredat meridiana que la nostra entesa material era
impossible. Ens podríem estimar sempre més en un pla-

46
espiritual, ell mullerat amb la seva cuitja pommera,

o fraire en un convent, jo llicenciat en la vida a cops d'ar-
guel i gaudint o fent del món ^{i de} amb totes les seves mura-
velles. Perquè el món, amb l'Esquit o sense l'Esquit, se'n va
essent ⁽²⁾ un cloe meravellós amarat de gràcia i de bellesa
perfumat de dolor i de goig però sempre ⁽¹⁾ l'obra perfecta i
un creador omnipotent, savi i artista ⁽³⁾ ~~atractiu i amable~~
excitant i enlluernador.

El meu prostat amor a la vida triomfava pel damunt de
tot. Hadja rebia, un cop terrible, el primer gran desgast de la vida. Però
no volia suïcidar-me ni fer-me monja ni menys

ometre al meu impossible amor una fidelitat secreta
i ferma feta de renuncies, d'elusions, de refus i de culte
secret als morts. Perquè tot de sobte m'havia adonat que
l'Esquit era un mort per a mi; un mort perfumat de
records sublims, de remembrances dolçissimes: un mort meravellós

Et mes perfectes i el més gran i perfecte dels morts. I tot

hi ho vaig escriure. Potser vaig ésser un poc massa
cruel. Però sempre ens havíem regit per la veritat es-
treta i ens havíem promés solennement que entre nosal-
tres no hi hauria mai cap mentida. Havia quedat la seva
darrera lletra i el marge havia escrit al través "Eduard
Riquer ha mort" La hi vaig remetre.

Uai mes ~~No em va tornar a escriure.~~

L'Emili no va tornar a escriure'm

~~A casa es preparava també un gran enterrement. Havíem~~
~~a viure a Barcelona.~~ x x x